

W E T T E R S K I P
F R Y S L Â N

Innovatieplan 2015
Versie AB commissie

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel document	2
1.3	Evaluatie innovatieprogramma	2
2	INNOVATIE 2015: CONTINUERING VAN HET INNOVATIEBELEID	3
2.1	Voortgaan op de ingeslagen weg	3
2.2	Duurzaamheid en kringlopen	3
2.3	Optimalisatie zuiveren van afvalwater	4
2.4	Innovaties in het watersysteem	5
2.5	Maatschappelijke en sociale innovatie	6
3	ACTIES VOLGEND UIT DE EVALUATIE	8
3.1	Verbeteren van de communicatie intern als extern	8
3.2	Implementeren van innovaties	8
3.3	Andere aanpak voor innovatieprojecten	10
4	TE VOLGEN PROCEDURE: VAN IDEE TOT PROJECT	11
4.1	Beoordeling van innovatie-ideeën aan hand van heldere criteria	11
4.2	Bestuurlijke vaststelling van een innovatieproject	11
4.3	Inbedding in de organisatie	11
4.4	Verschillende fases van innovatieproces.	12
4.5	Prioritering	12

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Innovatie is een speerpunt in het bestuursprogramma. Wetterskip Fryslân vindt het belangrijk innovatie te stimuleren en te faciliteren. Innovatie is belangrijk voor ons waterschap omdat:

- nieuwe wateropgaven vragen om nieuwe oplossingen;
- met innovatie de cultuur van continu verbeteren wordt versterkt;
- financiën onder druk staan en met dezelfde middelen meer moet worden uitgevoerd;
- ons waterschap maatschappelijk verantwoord en duurzaam wil werken.

“Een probleem kan niet worden opgelost in het kader waarin het is geschapen; dus willen we andere antwoorden geven op bestaande vragen; dan moeten we bereid zijn om nieuwe wegen te gaan en ontdekkingen te doen” (Albert Einstein)

Innovatie is geen doel op zich, maar gericht op onder andere het verbeteren van de prestaties en/of het besparen van kosten. Dat kunnen maatschappelijke kosten zijn of kosten van ons waterschap, die dankzij de innovatie lager worden.

Op basis van de innovatienota “Investeren in de toekomst” zijn de afgelopen vier jaren innovatieplannen vastgesteld die richtinggevend zijn geweest voor de innovatieprojecten die door Wetterskip Fryslân zijn opgestart en uitgevoerd.

1.2 Doel document

Het doel van het innovatieplan is sturing geven aan innovatie. Innovatieprojecten moeten passen in de visie (strategie) van Wetterskip Fryslân, aansluiten bij minimaal één van de thema's uit dit innovatieplan en in potentie in de toekomst bijdragen aan een betere en efficiëntere uitvoering van taken. Dit innovatieplan en het bijbehorende budget worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Voor medewerkers en externe belanghebbenden maakt het plan duidelijk waar Wetterskip Fryslân zich wat betreft innovatie het komende jaar op richt. Voor de medewerkers is het innovatieplan een uitnodiging om met innovatieve ideeën te komen.

1.3 Evaluatie innovatieprogramma

In het vierde kwartaal van 2014 is ook een evaluatie uitgevoerd van het totale innovatieprogramma. Deze evaluatie heeft betrekking op zowel programma- als projectniveau. In de evaluatie is gekeken in hoeverre de doelen uit het bestuursprogramma en de Innovatienota “Investeren in de toekomst” zijn gerealiseerd. In het evaluatierapport is van alle uitgevoerde innovatieprojecten een beschrijving opgenomen met het behaalde resultaat. In tegenstelling tot vorig jaar wordt in dit innovatieplan daarom niet uitgebreid teruggekeken op het afgelopen jaar. In hoofdstuk 3 worden wel alvast een aantal actiepunten benoemd voor 2015 die volgen uit de evaluatie.

Afbeelding1: Deming circle continue verbeteren

2 INNOVATIE 2015: CONTINUERING VAN HET INNOVATIEBELEID

2.1 Voortgaan op de ingeslagen weg

Voor 2015 kiezen we de vier thema's die als leidraad dienen voor de innovatieprojecten. Deze thema's waren in 2013 en 2014 ook de leidende thema's voor het innovatieprogramma. De thema's zijn nog steeds actueel en worden daarom in 2015 gecontinueerd. Een nieuw DB kan eventueel in de thema's aanpassen. Voor 2015 gaat het om de volgende vier thema's:

- Duurzaamheid en kringlopen
- Optimalisatie zuiveren van afvalwater
- Innovaties in het Watersysteem
- Maatschappelijke en sociale innovatie

In de volgende paragrafen staan de thema's verder uitgewerkt.

2.2 Duurzaamheid en kringlopen

Wetterskip Fryslân voert innovaties uit die de CO₂ uitstoot verminderen en daardoor bijdragen aan het klimaatakkoord en de duurzaamheidsstrategie. Daarnaast willen we grondstoffen en energie terugwinnen uit reststromen.

Duurzaamheid is een van de speerpunten in het bestuursprogramma. De afgelopen jaren heeft Wetterskip Fryslân verschillende afspraken gemaakt en akkoorden gesloten waarin concrete ambities zijn verwoord met betrekking tot duurzaamheid. In 2013 heeft het Algemeen Bestuur in de "duurzaamheidsstatement" besloten om te streven naar een duurzaam watersysteem- en waterketenbeheer en een duurzaam en milieubewust functionerende organisatie. Dit moet worden bereikt door:

Afbeelding 2: opening pilot bioplastics

- o Het toepassen van de principes klimaatneutraal en Cradle to Cradle op de taakuitvoering, de eigen organisatie en inkoopprocessen.
- o Het watersysteem duurzaam en klimaatbestendig in te richten.
- o Kringlopen te sluiten voor schoon water en door grondstoffen terug te winnen.
- o Gebruik en opwekking van duurzame energie en reductie van broeikasgassen.
- o Een maatschappelijk betrokken organisatie te zijn.
- o Bij te dragen aan bewustwording en het uitdragen van duurzaamheidsprincipes bij samenwerkingspartners en de ingelanden van ons waterschap.
- o Het ondersteunen van innovaties in de landbouw die bijdragen aan de oplossing van waterkwaliteitsknelpunten in het landelijk gebied, afgestemd op het KRW stroomgebiedsbeheerplan. Als onderdeel van het Delta Programma Agrarisch Waterbeheer dienen deze technieken ook voor cofinanciering uit het Provinciaal Omgevingsplan 3 in aanmerking te komen.

De duurzaamheidsstatement is uitgewerkt in een uitvoeringsplan duurzaamheid. Duurzaamheid is soms een kwestie van gewoon doen. Maar nieuwe technieken en werkwijzen kunnen handen en voeten geven aan de bovengenoemde uitgangspunten en een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de ambities. Duurzame innovatieprojecten waar ons waterschap bij betrokken is moeten bijdragen aan de doelen uit het duurzaamheidsstatement en het uitvoeringsplan duurzaamheid. Het innovatiebudget gebruiken we onder andere om te onderzoeken of duurzame concepten in de praktijk ook werken.

Illustratie projectvoorbeeld:

Eind 2012 heeft WF een quick scan uitgevoerd naar de mogelijkheden van de winning van grondstoffen voor de bioplastics uit afvalwater met als primaire doel de reductie van slib en het terugwinnen van grondstoffen. In het uitgevoerde onderzoek is aangetoond dat, naast vergisten, de productie van bioplastics uit afvalwater en/of slib voor het WF technisch- en economisch kansrijk is.

Vervolgens is hier een initiatief uit voortgekomen om in het Noorden van Nederland een primeur te realiseren voor de bouw en het testen van een pilotinstallatie. Hierbij is samenwerking gezocht met partijen uit het bedrijfsleven, waterschappen en provincies. De demo site bleek een prima locatie om de pilot te plaatsen en daarmee deze primeur gestalte te geven. In januari 2014 is de proef gestart. Dit project sluit aan bij de Landelijke Routekaart Afvalwaterketen die recent door de Nederlandse waterschappen is opgesteld.

2.3 Optimalisatie zuiveren van afvalwater

Wetterskip Fryslân concentreert zich bij innovaties op efficiëntere zuiveringsprocessen, prioritaire stoffen, terugwinnen van energie en grondstoffen.

Ons waterschap heeft 28 RWZI's en zuivert jaarlijks gemiddeld 86 miljoen m³ afvalwater. Het zuiveringsrendement voldoet ruimschoots aan de Europese doelstellingen en alle RWZI's voldoen aan de vergunningseisen. Wel zijn er een aantal knelpunten, waarbij de emissies soms een probleem vormen voor de waterkwaliteit. Het Integraal Zuiveringsplan (IZP) geeft richting aan de innovaties die vallen onder "optimalisatie zuiveren van afvalwater". De afvalwaterketen is sterk in beweging. Door maatschappelijke opgaven op het gebied van waterkwaliteit, duurzaamheid en volksgezondheid, voorzien we dat de waterketen over 30 jaar sterk is veranderd.

Wetterskip Fryslân streeft naar het continu verbeteren van haar prestaties. Nieuwe technieken kunnen een voordeel bieden op het gebied van effluentkwaliteit, emissies, kosten en terugwinning van energie en grondstoffen. Waar mogelijk en rendabel worden deze technieken toegepast. Ons waterschap is een belangrijke schakel in de realisatie van innovaties door het beschikbaar stellen van onze kennis en installaties en het faciliteren van innovaties. Wij nemen hierin een actieve rol. Hiermee zorgen wij ervoor dat wij nu en in de toekomst onze zuiveringstaken op de beste manier uitvoeren.

Door innovatieprojecten te richten op de onderstaande punten, dragen deze projecten bij aan het realiseren van de doelen zoals beschreven in het IZP. Het IZP steekt in op de volgende punten:

- Verbetering van het zuiveringsproces: hiermee wordt het huidige kostenniveau van de zuiveringstaak verder verlaagd.

- Het voorkomen dat prioritare stoffen in het oppervlaktewater terecht komen door nieuwe concepten op het gebied van inzameling van afvalwater en het verwijderen van deze nieuwe probleemstoffen uit het afvalwater. Hiermee wordt een mogelijk toekomstig sterke verhoging van de zuiveringskosten gedeeltelijk voorkomen. Gezien de potentieel hoge kosten is nader onderzoek naar nieuwe zuiveringstechnieken wenselijk.
- Beperken van de emissie van de broeikasgassen die vrijkomen bij het zuiveringsproces zoals lachgas en methaan.
- Productie van duurzame energie en biograndstoffen (o.a. cellulose, bioplastics en fosfaat). Dit sluit nauw aan bij het concept van de Grondstoffenfabriek dat door de UvW is ontwikkeld.

Voor 2015 ligt de nadruk op zuiveringstechnieken, prioritare stoffen en grondstoffen. Ons waterschap moet in de toekomst investeren in het renoveren of vervangen van bestaande RWZI's. Door nu te onderzoeken of het zuiveren efficiënter kan met nieuwe technieken, kunnen we straks de juiste investeringsbeslissingen nemen.

Illustratie projectvoorbeeld

In de sliblijn wordt slib eerst mechanisch ontwaterd. Het resterende water wordt verdampt in een aardgas gestookte thermische droger. Omdat het verdampen van water veel energie kost, resulteert verbeterde mechanische ontwatering in een zichtbare reductie van fossiele brandstof, kosten en CO₂ emissie. Het gebruik van kolengruis bij het ontwateren is een succesvolle techniek gebleken bij een proef op de Slibontwateringsinstallatie (SOI) in Heerenveen. De opbrengst ten opzichte van de investering lijkt zeer positief. De techniek wordt ingezet op de SOI in Heerenveen en verder gemonitord.

2.4 Innovaties in het watersysteem

Wetterskip Fryslân wil innovaties stimuleren die bijdragen aan een beter functionerend en toekomstbestendig watersysteem, of het efficiënter uitvoeren van het beheer en onderhoud aan het watersysteem.

Als waterschap willen we een watersysteem dat ook in de toekomst onder andere:

- voldoet aan de functionele eisen en de (wettelijke) normeringen;
- betaalbaar is en blijft;
- zo robuust is dat het klimaatverandering kan opvangen.

Innovatieprojecten maken het mogelijk om te onderzoeken of nieuwe methoden en technieken of inrichtingsprincipes voor gebieden ook daadwerkelijk zijn toe te passen. Hiervoor sluiten we in 2015 met innovaties in het watersysteem aan op de innovatieagenda van de Unie van Waterschappen en onze beleidsvisie "toekomst bestendig waterbeheer". Onderwerpen die hierin aan bod komen zijn:

- Veiligheid en Hoogwaterbescherming. Hier wordt concreet invulling aan gegeven via de "project overstijgende verkenning waddendijken". In dit programma wordt samen met Hunze&Aa's en

Afbeelding 3: piping onderzoek dijk Ameland

Noorderzijlvest gezocht naar innovatieve manieren om sneller en goedkoper primaire keringen te verbeteren (zie: <http://pov-waddenzeedijken.nl>).

- Digitale delta: gebruikswaarde van waterinformatie vergroten en verbreden.
- Effectief waterbeheer en effectief onderhoud.
- Gebiedsrichting voor een robuuster watersysteem.

Innovaties in het watersysteem kunnen betrekking hebben op alle onderdelen van het watersysteem zoals planvorming, de operationele werkzaamheden en de investeringsprojecten. In 2015 sluiten wij aan op het programma Better Wetter, dat zich richt op innovatief waterbeheer voor ecologie en economie. Verschillende thema's en beleidsmatige invalshoeken komen in dit programma aan de orde, zoals de KRW, de Veenweidevisie en het Veiligheidsplan. Het doel is om rond verschillende opgaven nieuwe innovatieve projecten te initiëren die leiden tot een verdere vernieuwing van het waterbeheer, passend binnen de contouren van het beleid van het waterschap en de provincie.

Illustratie projectvoorbeeld: Vliegende sensoren

Inspecties zijn tijdrovend en leveren bij visuele waarneming beperkte of gebrekkige informatie op. Door gebruik te maken van onbemande vliegende waarnemstations worden inspecties vollediger, zeker als daar ook het infrarood spectrum in wordt meegenomen. In samenwerking met de NHL en het bedrijf HiView onderzoeken we de toepassingsmogelijkheden van onbemande vliegende waarnemstations. De inspanningen zijn gericht op inspecties met infrarood en op de verwerking van de inspectiedata. Door infrarood zijn temperatuur verschillen te zien die kunnen duiden op ongewenste waterstromen in de kering.

Evaluatie innovatief project WF: toepassen vezelplaten voor beschoeiingen

Wetterskip Fryslân heeft in een pilotproject bij Stavoren Eterdam golfvezelplaten bestaand uit cement, vulstoffen en kunststofvezels, gebruikt als oeverbeschoeiing. Dit materiaal is niet eerder voor deze toepassing gebruikt. In 2014 is een onafhankelijk onderzoek gedaan naar de resultaten van deze pilot. Uit de evaluatie blijkt, dat deze platen een duurzaam alternatief zijn voor de traditionele paal-schot beschoeiingen uitgevoerd in hout. De prijs van het materiaal is laag, het is goed te plaatsen en de levensduur is naar verwachting hoger. Dit maakt het een aantrekkelijke optie om ook op andere plaatsen toe te passen. Wetterskip Fryslân is op zoek naar een duurzaam alternatief voor houten paal-schot beschoeiingen. Deze innovatieve oplossing blijkt een aantrekkelijk alternatief te zijn.

2.5 Maatschappelijke en sociale innovatie

Wetterskip Fryslân wil met nieuwe methoden de interactie met de maatschappij aangaan en de arbeidsproductiviteit en kwaliteit van medewerkers verhogen.

Maatschappelijke innovatie richt zich op de nieuwe manieren van interactie met de maatschappij en bijdragen aan de maatschappij. In het kader van de "participatie maatschappij" wil Wetterskip Fryslân komend jaar kijken of het niet alleen taken voor ingelanden kan uitvoeren maar mogelijk ook samen met ingelanden. De taakuitvoering kan mogelijk efficiënter door stakeholders bij de uitvoering te betrekken.

Illustratie projectidee: Cross media animator

Met de komst van nieuwe media nemen mensen informatie steeds minder tot zich door stukken tekst te lezen. Vooral jongeren informeren zich met plaatjes, filmpjes, animaties etc. Als waterschap willen we ook op een andere manier duidelijk maken wat we doen en hoe we bijdragen aan de maatschappij. Samen met NHL willen we digitaal en op een interactieve manier inzichtelijk maken wat we als waterschap doen en voor welke uitdagingen we staan. Dit kan bijvoorbeeld worden gebruikt bij presentaties, gastcolleges en open dagen

Sociale innovatie is een vernieuwing van de wijze waarop het werk is georganiseerd, en wel op een zodanige wijze dat zowel arbeidsproductiviteit als kwaliteit van de arbeid daarmee gebaat zijn. Er wordt van ons waterschap gevraagd steeds effectiever te werken en daar werken we ook volop aan. Hierbij kijken we naar effectieve inzet van ICT, maar ook naar methoden om bijvoorbeeld besluitvormingsprocessen te versnellen en effectiever te vergaderen. Voor ons waterschap is het van belang om de kennis voor onze organisatie te borgen. Medewerkers stappen over naar een andere werkgever of gaan met pensioen, maar blijven zich verbonden voelen met Wetterskip Fryslân. Wij willen deze oud medewerkers ook graag aan ons blijven binden en eventueel gebruik maken van hun kennis, zij blijven ambassadeurs van Wetterskip Fryslân. In 2015 gaan we een platform creëren om met deze mensen in contact te blijven. Dit platform is bedoeld om oud medewerkers op de hoogte te houden van interessante ontwikkelingen binnen Wetterskip Fryslân en om kennis te delen.

Illustratie projectvoorbeeld

In het innovatieproject 3Di project hebben een aantal partijen samengewerkt aan een sterk verbeterd overstromingsmodel op basis van nieuwe Actuele Hoogtekaart Nederland (AHN) data. De betere data maakt, samen met een sterk versneld model, een accurater en gedetailleerder voorspelling van het verloop van een overstroming mogelijk. Daarnaast is gewerkt aan de visualisatie: een 3Di display laat ruimtelijk zien hoe het water in een overstroming situatie zal stromen. Hiermee kan de dynamiek van het water aan niet-experts getoond worden.

3 ACTIES VOLGEND UIT DE EVALUATIE

Naar aanleiding van de evaluatie die is gehouden in het vierde kwartaal van 2014 zijn al een aantal onderwerpen te benoemen die het komende jaar om actie vragen. In dit hoofdstuk staan we kort stil bij de belangrijkste actiepunten die volgen uit de evaluatie. De evaluatie is gebaseerd op gesprek met externen, de heren De Haan en De Jong van het Dagelijks Bestuur en medewerkers die nauw betrokken zijn bij de uitvoering van de innovatieprojecten.

3.1 Verbeteren van de communicatie intern als extern

“Facts are facts, but perception is reality” (Albert Einstein)

Wetterskip Fryslân is een waterschap dat:

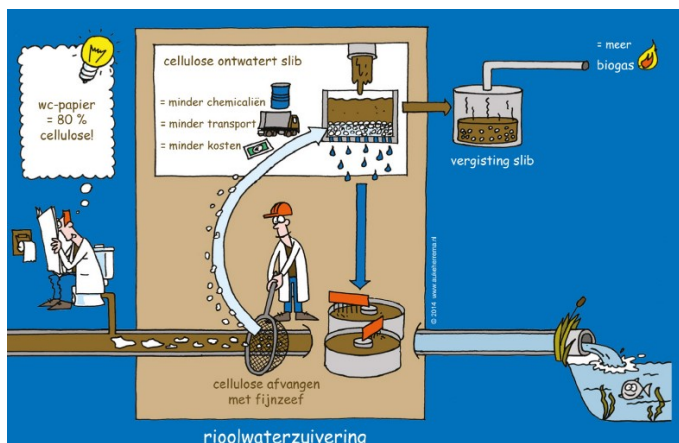
- veel investeert in innovatie;
- veel innovatieprojecten uitvoert met verschillende partners;
- actief participeert in STOWA projecten;
- middels CEW een samenwerkingsverband heeft met kennisinstellingen dat uniek is in Nederland.

Toch wordt Wetterskip Fryslân te weinig herkend als een innovatief waterschap. De focus is primair op het uitvoeren van innovatieprojecten en het verkrijgen van een betrouwbaar resultaat. De exposure van een project is ook belangrijk om de volgende redenen:

- Het legitimeert het innovatieprogramma in het algemeen en het uitgevoerde onderzoek of project in het bijzonder.
- Het zorgt er voor dat potentiële samenwerkingspartners ons waterschap weten te vinden.
- Het draagt bij aan de verspreiding van de opgedane kennis
- Het stimuleert andere medewerkers om ook met innovatieve ideeën te komen.

Het is niet zo dat er de afgelopen jaren geen aandacht is geweest voor de communicatie over zowel programma als de individuele projecten. De conclusie uit de evaluatie is echter wel dat het beter kan en een punt is dat continue aandacht vereist.

Begin 2015 zorgen we er voor dat de resultaten van het innovatieprogramma goed zichtbaar zijn. Zowel voor geïnteresseerde burgers en bedrijven als voor de eigen medewerkers.

Afbeelding 4: de cellulose keten

3.2 Implementeren van innovaties

Er zijn innovatieprojecten uitgevoerd die daarna direct zijn geïmplementeerd in het dagelijks werk. Voorbeeld zijn de blauwalgscanner, nieuwe analysemethode voor glyphosaat, luchtfotografie voor illegale dempingen en de veldcomputers. Veel technieken die zijn onderzocht, met name in de waterketen,

kennen een complexer traject om te komen tot implementatie. Uit de evaluatie komen twee aandachtspunten naar voren ten aanzien van de implementatie:

1. De voortgang na het opleveren van de eerste resultaten
2. Borgen dat resultaten uit innovatieprojecten worden meegenomen in investeringsprojecten

1. Voortgang van innovaties

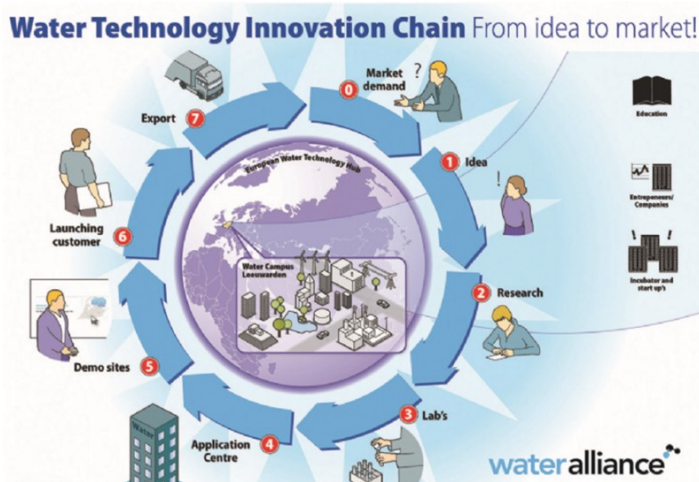
Bij een innovatieproject zijn vaak veel verschillende partners betrokken zoals andere waterschappen, bedrijven en kennisinstellingen. Deze consortia komen op een gegeven moment tot een gezamenlijk innovatieproject. Resultaat van een project kan zijn dat de onderzochte techniek kansrijk is, maar dat nader onderzoek nodig is. Het is nu lastig om dan tot een vervolg te komen omdat partijen andere belangen hebben en allen een eigen besluitvormingstrajecten. Hierdoor bestaat het risico dat kansrijke technieken niet verder komen.

Voor aanvang van een project moet goede afweging worden gemaakt van de eigen positie in het project en de benodigde samenwerkingspartners. Ook is het aan te bevelen om in een vroegtijdig stadium afspraken te maken over een eventueel vervolg.

Lastig vraagstuk voor een overheid bij innovatieve ontwikkelingen is waar je rol stopt. Hoe ver mag/ wil je gaan als ondernemende overheid. Door activiteiten te ontplooiën naast je primaire proces kun je de kosten voor het primaire proces mogelijk verlagen. Deze vraag moet beantwoordt worden om goed te kunnen bepalen welke rol het waterschap kiest in de samenwerkingsprojecten en strategische allianties. Waar stopt je rol en gaan marktpartijen verder?

2. Innovaties in investeringsprojecten

Uiteindelijk is een belangrijk doel van het innovatieprogramma dat innovatieve technieken worden meegenomen in de investeringsbeslissingen. Er is veel kennis opgedaan met de uitgevoerde innovatieprojecten. De projectleiders die investeringsprojecten voorbereiden zijn anderen als de medewerkers die betrokken zijn geweest bij de innovatieprojecten. Uit de evaluatie komt niet naar voren dat innovatieproject nu onvoldoende worden betrokken bij de investeringen, maar het wordt wel als aandachtspunt genoemd.

Afbeelding 5: innovatieketen in de watersector

Het risico bestaat dat uitkomsten van een innovatie onderzoek in “de la” beland en de kennis en kansen niet worden gebruikt. Door “launching customer” te zijn, eerste afnemer (zie afbeelding) draagt ons waterschap tevens bij aan een belangrijke stap in het innovatieproces.

In 2015 besteden we aandacht aan toepassing van innovaties in de bedrijfsprocessen en investeringsbeslissingen. Van de uitgevoerde innovatieprojecten wordt bekeken hoe het resultaat optimaal kan worden benut.

3.3 Andere aanpak voor innovatieprojecten

De wijze waarop innovatieprojecten tot stand komen is tot nu toe weinig innovatief. Wij worden benaderd door een marktpartij, Stowa of kennisinstelling die graag een nieuwe techniek wil uitproberen of onderzoek wil uitvoeren in een praktijksituatie. Als waterschap analyseren we of het onderzoek aansluit bij onze strategie en uitgangspunten en op basis daarvan wordt besloten om in een nader te bepalen rol mee te werken of niet.

In 2015 willen we minimaal één project meer vraaggericht oppakken, stap 0 in de afbeelding. Een aantal (Friese of Noordelijke) bedrijven kunnen dan worden uitgedaagd om met goede ideeën/ potentiële oplossingen te komen voor een probleem dat Wetterskip Fryslân inbrengt. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van prijsvraag.

4 TE VOLGEN PROCEDURE: VAN IDEE TOT PROJECT

4.1 Beoordeling van innovatie-ideeën aan hand van heldere criteria

Om goed te kunnen beoordelen of een innovatief idee in aanmerking komt voor financiering uit het innovatiebudget moet de indiener bestuursvoorstel schrijven ter onderbouwing van het projectidee/projectplan. Op basis van dit voorstel kan snel en transparant de bestuurlijke beslissing over toekenning van innovatiebudget worden genomen. In het voorstel komt in ieder geval aan de orde:

- Wat is de aanleiding/noodzaak voor Wetterskip Fryslân om dit innovatieproject te initiëren?
- Welke werkzaamheden worden er in het kader van dit innovatieproject uitgevoerd?
- Waarom is het voor ons waterschap innovatief?
- Welke partners zijn er bij het project betrokken? Wat is de kostenverdeling? Wat is de rolverdeling?
- Wat is er al eerder op dit terrein elders onderzocht?
- Hoe en aan welke (1 of meerdere) thema's uit het innovatieplan draagt het project bij?
- Draagt het bij aan 1 of meerdere van de 6 duurzaamheidsdoelen, zoals op 2 juli 2013 vastgesteld door het AB?
- Wat is het beoogde resultaat van dit innovatieproject? Is aannemelijk dat het beoogde projectresultaat bedrijfseconomisch interessant kan zijn, en dus in praktijk toepasbaar?
- Hoe wordt over het resultaat gecommuniceerd?
- Als het resultaat positief is wat is dan het vervolg? Hoe wordt het resultaat geïmplementeerd in de bestaande werkprocessen of investeringsprojecten? Wat is naar verwachting de doorlooptijd tot de implementatie?

4.2 Bestuurlijke vaststelling van een innovatieproject

Voor de innovatieprojecten, die altijd vallen onder één van de thema's, moet een projectvoorstel worden ingediend. Elk projectvoorstel voor een innovatieproject van Wetterskip Fryslân wordt bestuurlijk vastgesteld. Voor voorstellen tot € 50.000,-- beslist het DB, ten aanzien van voorstellen boven de € 50.000,-- beslist het AB.

Dekking voor de projecten wordt bij de indiening van de projectvoorstellen geregeld binnen het innovatiebudget. Er is dan een nadere onderbouwing van de verwachte kosten en baten. Verantwoording over het budget wordt afgelegd middels de reguliere P&C-cyclus.

4.3 Inbedding in de organisatie

De innovatieprojecten worden bestuurlijk vastgesteld en moeten worden uitgevoerd of begeleid door de ambtelijke organisatie. De inbedding van de projecten in de ambtelijke organisatie is belangrijk om te borgen dat een project tot een goed einde komt en het resultaat eventueel ook kan worden gebruikt in de praktijk. In het projectplan is daarom niet alleen aandacht voor de financiële dekking maar ook voor volledige interne capaciteitsvraag en hoe deze wordt ingevuld. De innovatieprojecten mogen geen onevenredige belasting leggen op de interne organisatie.

4.4 Verschillende fases van innovatieproces.

Wetterskip Fryslân onderscheidt drie soorten innovaties. Waarbij het verschil zit in de onzekerheid van de uitkomst en de termijn waar binnen het resultaat toepasbaar is in het dagelijkse werk.

Korte termijn innovaties zijn direct in te voeren verbeteringen in de huidige bedrijfsprocessen die direct een resultaat opleveren. De voordelen van deze innovaties zijn al onderzocht en bekend en worden met de invoering geëffectueerd. Deze korte termijn innovaties worden ook bedrijfs optimalisatie genoemd. De korte termijn innovaties worden vaak gefinancierd uit de (project)exploitatie. Hieronder vallen ook de kleine (incrementele) innovaties die gericht zijn op het continu verbeteren van bestaande processen, producten en diensten. De nieuwe analyse methode voor glyfosaat is een voorbeeld van een bedrijfs optimalisatie. Een pilotonderzoek is gefinancierd uit het innovatiebudget en vervolgens direct is geïmplementeerd.

Daarnaast zijn er nog innovaties voor de middellange termijn. Het betreft vooral onderzoeken en pilot projecten die pas daarna kunnen worden geïmplementeerd in de reguliere bedrijfsvoering. De uitkomsten van een middellange termijn innovatie levert een bijdrage aan het go/ no go besluit om een innovatie door te voeren in de reguliere bedrijfsprocessen. Deze innovaties worden gefinancierd uit het innovatiebudget en veruit de meeste innovatieprojecten van Wetterskip Fryslân hebben betrekking op deze fase. Met deze onderzoeken en pilotprojecten zorgen we er voor dat doelen die we nastreven, verbeteren milieurendement en besparen kosten, ook worden gerealiseerd.

Lange termijn innovaties zijn onderzoeken, proeven en studies die pas op langere termijn kunnen worden geïmplementeerd in het reguliere werk en dus ook op lange termijn resultaat opleveren. Het effect en het rendement van de innovatie kent nog een hoge mate van onzekerheid. Voor dit soort fundamenteel onderzoek die niet direct toepasbaar is op de eigen bedrijfsvoering, werkt Wetterskip Fryslân met partners in samenwerkingsverbanden zoals Wetsus en Stowa.

4.5 Prioritering

Om innovatieprojecten te kunnen uitvoeren die nodig zijn om de doelen van Wetterskip Fryslân en de gemaakte afspraken te realiseren is voor 2015 een bedrag van € 500.000,- in de begroting opgenomen. Bij de verdeling van dit budget wordt de volgende prioritering als indicatie aangehouden:

1. Duurzaamheid en Kringlopen: beschikbare budget € 200.000,-
2. Optimaliseren zuiveren van afvalwater: beschikbare budget € 125.000,-
3. Innovaties in het watersysteem: beschikbare budget € 125.000,-
4. Maatschappelijke en Sociale innovatie: beschikbare budget € 50.000,-

